

Raadsvoorstel

Voorstelnummer: 786886
Zaaknummer: 889677

Houten, 28 oktober 2025

Onderwerp:

Preventie- en Handhavingsplan middelengebruik 2026-2029

Beslispunten:

1. Het Preventie- en Handhavingsplan middelengebruik 2026-2029 vast te stellen.

Samenvatting

Vanuit de Alcoholwet is de gemeenteraad verplicht om eens in de 4 jaar een Preventie- en Handhavingsplan (PHP) vast te stellen. Het huidige plan is verlopen. Voorliggend plan gaat over de periode 2026 tot en met 2029. Door met een integrale blik naar middelengebruik te kijken en te handelen, beogen we dat gezondheidsschade en maatschappelijke schade door middelengebruik onder jongeren (tot 18 jaar) en jongvolwassenen (18-25 jaar) wordt voorkomen. Het PHP is gericht op jongeren en jongvolwassenen (12-25 jaar) en is opgebouwd volgens 4 pijlers: voorlichting en educatie, signalering en ondersteuning, omgeving en regelgeving en handhaving. Het plan is opgesteld in samenwerking met stakeholders en met input uit de samenleving. Met dit raadsvoorstel vragen wij u het Preventie- en Handhavingsplan middelengebruik 2026-2029 vast te stellen.

Aanleiding

In Houten willen we dat jongeren gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien. Dat is echter niet vanzelfsprekend in een samenleving waarin alcohol, tabak, vapes en andere middelen gemakkelijk beschikbaar zijn. Middelengebruik op jonge leeftijd kan grote gevolgen hebben voor de gezondheid en ontwikkeling van jongeren en vraagt daarom om blijvende aandacht.

Artikel 43a van de Alcoholwet verplicht gemeenten om een Preventie- en Handhavingsplan Alcohol (PHP) vast te stellen. Hierin moeten gemeenten hun doelstellingen formuleren, aangeven welke acties zij ondernemen om alcoholgebruik – met name onder jongeren – te voorkomen, en hoe zij het beleid handhaven. De wet schrijft bovendien voor, dat dit plan gelijktijdig met de gezondheidsnota, zoals bedoeld in artikel 13 van de Wet publieke gezondheid, aan de gemeenteraad moet worden voorgelegd.

Het vorige plan liep tot en met 2023. Hoewel de uitvoering van de maatregelen uit dat plan in de praktijk is voortgezet, heeft het opstellen van een nieuw plan vertraging opgelopen door personeelsswisselingen binnen de organisatie. Met het voorliggende plan wordt de lijn voortgezet en verbreed: er is bewust gekozen om niet alleen alcoholgebruik mee te nemen, maar middelengebruik in bredere zin, zoals roken, drugsgebruik en vapes.

In dit Preventie- en Handhavingsplan staat beschreven hoe wij vanuit gezondheid en preventie (team Samenleving) en vanuit vergunningverlening, toezicht en handhaving (team VTH) gezamenlijk werken aan het terugdringen van middelengebruik onder jongeren en jongvolwassenen. De afgelopen jaren zijn hierin al mooie stappen gemaakt. Een concreet voorbeeld is de aanpassing van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) in 2024. Sinds 4 januari van dat jaar geldt er een verbod op het openlijk gebruik van drugs in de openbare ruimte. Deze maatregel is een belangrijke stap in het creëren van een veilige en gezonde leefomgeving en laat zien hoe beleid en handhaving elkaar versterken.

De doelen en concrete acties van het Preventie- en Handhavingsplan op het gebied van toezicht en handhaving zullen verder uitgewerkt worden in het Uitvoerings- en handhavingsbeleid voor de komende jaren.

In lijn met de wettelijke verplichting uit de Alcoholwet moet het PHP, samen met de gezondheidsnota, elke vier jaar aan de raad worden voorgelegd. Dit gebeurt nu incidenteel afzonderlijk. In 2026 zal, als onderdeel van het uitvoeringsprogramma van de Sociale Koers, een overkoepelend document voor het gezondheidsbeleid worden opgesteld. Hierin worden diverse beleidsstukken samengebracht. Het PHP zal als bijlage worden opgenomen in dit overkoepelende document, zodat het geheel voldoet aan de wettelijke vereisten. Vooruitlopend op de invoering van dit nieuwe Preventie- en Handhavingsplan maken we vanaf 10 november 2025 het gemeentehuis rook- en vapevrij. Hiermee vervult de gemeente

786886

een belangrijke voorbeeldfunctie en stimuleert zij gezond gedrag in de publieke ruimte. Dit sluit aan bij de ambitie om toe te werken naar een rookvrije generatie in 2040.

Beoogd effect

We streven naar het voorkomen van gezondheidsschade en maatschappelijke schade door middelengebruik onder jongeren (tot 18 jaar) en jongvolwassenen (18-25 jaar).

Argumenten per beslispunt

1.1 *Het Preventie- en Handhavingsplan is een wettelijke verplichting*

Artikel 43a Alcoholwet verplicht gemeenten tot het opstellen van een lokaal Preventie- en Handhavingsplan. Het huidige plan liep tot 2023 en wordt met dit nieuwe plan vervangen. Het opstellen van een nieuw plan heeft vertraging opgelopen door personeelwisselingen binnen de organisatie. De uitvoering van het huidige plan is wel in de praktijk voortgezet.

1.2 *Het Preventie- en Handhavingsplan past binnen gestelde kaders en huidig beleid*

De aanpak van middelengebruik komt terug in meerdere beleidsdocumenten, waaronder leefstijlakkoord Healthy Houten, het meerjarenplan Gezond Actief Leven en de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie VTH.

1.3 *Het Preventie en Handhavingsplan vanuit een integrale blik is opgesteld*

De aanpak is gebaseerd op de aanpak Gezonde Gemeente, dat is ontwikkeld door het RIVM. We richten ons op 4 pijlers: voorlichting en educatie, signalering en ondersteuning, een gezonde leefomgeving en regelgeving en handhaving.

1.4 *Het Preventie en Handhavingsplan versterkt samenwerking binnen de keten*

Door de samenwerking tussen gemeente, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen en zorgpartners te versterken, werken we aan een betere afstemming binnen de keten van preventie, signalering en ondersteuning. We stimuleren daarmee een gedeelde verantwoordelijkheid voor het welzijn van jongeren. Met deze gezamenlijke aanpak werken we aan het tijdig bereiken en ondersteunen van jongeren en het terugdringen van middelengebruik.

1.5 *De uitvoering is geborgd door structurele subsidieafspraken*

De uitvoering van de activiteiten uit dit plan wordt geborgd via subsidieafspraken met betrokken partners en opgenomen in de jaarplannen van gemeentelijke afdelingen Samenleving (SAM) en Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Zo wordt structureel gewerkt aan het terugdringen van middelengebruik en het versterken van een gezonde leefomgeving.

Kantttekeningen

1.1 *Door prioriteiten elders kan capaciteit en inzet een knelpunt worden*

We werken integraal aan een plan van aanpak om de inzet van controles, op het gebied van naleving van de Alcoholwet binnen de beschikbare capaciteit en financiële mogelijkheden, in beeld te brengen en in te kunnen zetten.

Participatie

Naast het gebruik van cijfers zijn stakeholders en inwoners gevraagd om hun zienswijze. De signalen, die uit het participatietraject naar voren zijn gekomen, zijn opgenomen in de bijlage van het Preventie- en Handhavingsplan.

De uitvoering wordt versterkt door het betrekken van de jongerenadviesraad, die meedenkt over bewustwording en aansluiting bij de leefwereld van jongeren.

Financiën en formatie

De activiteiten die in het plan staan, worden gefinancierd uit bestaande middelen, welke opgenomen zijn in de Handhaving en Uitvoeringsstrategie. Daarnaast worden vanuit Samenleving structurele middelen (subsidieverstrekking) en incidentele middelen (nu Gezond en actief leven Akkoord (GALA) wordt Aanvullend Zorg en Welzijn Akkoord (AZWA) gebruikt.

Communicatie

Het Preventie en Handhavingsplan is besproken met betrokken partners. Zij ontvangen het definitieve plan na vaststelling. Het plan zal ook worden gepubliceerd op Houten Praat mee vanwege de input van inwoners via dit platform.

Voortgang

Voor de monitoring en evaluatie van het preventie- en handhavingsplan en een eventuele herijking in 2030 maakt de gemeente Houten gebruik van de uitkomsten van de landelijke gezondheidsmonitoren, uitgevoerd door de GGD regio Utrecht in samenwerking met het RIVM. De Gezondheidsmonitor Jeugd wordt elke vier jaar uitgevoerd. De volgende meting staat gepland voor 2027, met publicatie van de resultaten in voorjaar 2028. De Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen is voor het laatst uitgevoerd in april-juli 2024. De volgende meting staat gepland voor 2028. Deze monitors leveren gegevens over middelengebruik, mentale gezondheid, leefstijl en sociale context. De uitkomsten vormen een belangrijke basis voor het evalueren van de voortgang en het bijstellen van beleidsdoelen in 2030.

Evaluatie

Evalueren is een belangrijk onderdeel van dit Preventie- en handhavingsplan. Om de kwaliteit van onze aanpak hoog te houden en waar nodig tijdig bij te stellen, gebruikt de gemeente de volgende evaluatiecyclus:

- Elk jaar evalueren we in overleg met de samenwerkingspartners de acties. Waar mogelijk gebruiken we inzichten uit de gezondheidsmonitor jeugd en jongvolwassenen, samen met andere beschikbare gegevens, om bij te sturen en nieuwe afspraken te maken.
- Na vier jaar vindt een uitgebreide evaluatie plaats op basis van beschikbaar onderzoek en input van samenwerkingspartners. Hierbij worden de realisatie van activiteiten, effecten van beleid en achterliggende verklaringen op een rij gezet. Op basis hiervan kan vastgesteld worden in hoeverre het beleid de gewenste uitkomsten heeft opgeleverd en op welke punten het beleid bijgesteld dient te worden.

Houten, 28 oktober 2025

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Houten,
de loco-secretaris, de burgemeester,

R.W. Vrieling

H.C. Heerschop

Bijlagen

1. Preventie en Handhavingsplan middelengebruik 2026-2029
-

Verantwoordelijke portefeuillehouders college

1e PoHo: Wil Kosterman

2e PoHo: Karen Heerschop

Raadsbesluit

Voorstelnummer: 786886

gemeente Houten

Onderwerp

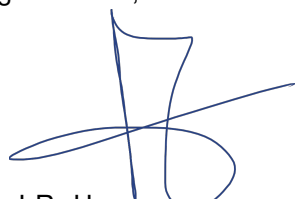
Preventie en Handhavingsplan middelengebruik 2026-2029

De raad van de gemeente Houten heeft het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 28 oktober 2025 gelezen en besluit:

1. Het Preventie- en Handhavingsplan middelengebruik 2026-2029 vast te stellen.

Dit is besloten in de openbare vergadering van de raad op 9 december 2025.

De raad van de gemeente Houten,
De griffier a.i.,

M.A.J.R. Hermans

de voorzitter,

H.C. Heerschop